

Rødt

Fordi
fellesskap
fungerer

Vi har råd til velferd.

Rødt Lillehammers budsjettforslag 2022

«Ikke alle sagt seg enig
med ordføreren»

Rødt

Budsjettefte 2022

Redaktør: Øyvind Aamodt

Foto:Hanna Røberg

Budsjett 2022 – Innledning

Eva Marie Mathisen

Øyvin Aamodt

Hanna Røberg

Lillehammers ledelse har ennå ikke tatt innover seg at situasjonen i Helse- og Velferdssektoren ikke er tilfredsstillende. Når de ansatte der beskriver uakseptable forhold, svares det med at «dette kjenner vi oss ikke igjen i».

Når gatelys skiftes på dugnad av byens næringsliv, fordi kommunen har brukt opp budsjettet i september, gir det et bilde på situasjonen.

Og gangbrua over Mesnaelva like ovenfor Strandtorget ble tatt av flommet i fjor høst og ligger fortsatt delvis i elva uten tegn på å bli reparert.

Rødts budsjettforslag for 2022 inneholder ingen nedskjæringer av ansatte som jobber direkte med pasientene og brukerne av Hjemmetjeneste eller Helsehus. Heller ingen nedbemanning i grunnskolen. Dette får vi til ved å fjerne deler av Tildelingsenheten som i dag gjør dobbeltarbeid, - arbeid som må gjøres av tjenestene som faktisk utfører tjenestene. Vi synes direkte tjenesteyting er det viktigste kommunen skal drive med.

I fjor skrev vi at Lillehammer kommune var i en vanskelig økonomisk situasjon. Da ble det foreslått, - og vedtatt, å skjære ned 75 millioner, inkludert en nedskjæring i Helse- og Velferdssektoren med 30 millioner og 45 stillinger.

Virkeligheten (regnskapet) tyder på at vårt budsjettforslag for 2021, uten nedskjæringer i Helse-sektoren, var mer realistisk enn posisjonen sitt. Helse og Velferdssektoren ser ut til å gå med omtrent 30 millioner i såkalt merforbruk (mer enn budsjettert, - ikke mer enn behovene til pasientene og brukerne).

Et budsjett som vedtas er planen som kommunens admi-

nistrative ledelse skal følge. Det er kommunedirektørens ansvar. De færreste har lagt ansvaret der. Kommunedirektøren har også latt sjefen for Helse- og Velferdssektoren ta all kritikken og sjøl vært taus.

Rødt mener at våre kommunale velferdstjenester er verdt å forsvare. Å beholde og utvikle tjenestene er viktigere enn å bygge opp fond. Å bygge opp fond gjør man i gode tider. Nå er det ikke gode tider. Følgende sitat fra en pårørende vi fikk brev fra er beskrivende:

«Jeg har alltid trodd at jeg skulle få hjelp når jeg ble gammel, og så får jeg det ikke. Vi får håpe dette livet snart er slutt.»

Høyre-regjeringa har i mange år underfinansiert kommunene. Den nye AP/Sp-regjeringa har sagt at de vil gi kommunal sektor 5 milliarder mer i frie inntekter. Det skulle tilsi 25 ekstra millioner til Lillehammer kommune. SV sa de ønsket 10 milliarder ekstra. Støre-regjeringa øker kun kommunesektorens tilskudd slik at Lillehammer får 8,7 millioner mer enn Solberg-regjeringa foreslo. Altså mye mindre enn de lovet.

Forhandlingene med SV forandret ikke på det. Og Støre lar barnevernsreformen forbli underfinansiert. **Om Rødts alternative statsbudsjett hadde blitt vedtatt ville Lillehammer ha mottatt 31,2 millioner mer enn Solberg-regjeringa foreslo.**

Underfinansiering fra staten og dårlig drift lokalt kan ikke bety at vi lar velferdstjenestene våre forvitte. Vi kan prioritere, og vi vil prioritere.

Velferdstjenestene er det viktigste kommunen skal arbeide med.

Forts.

Vår kommune har hittil hatt tre hovedmålsettinger:

Mål 1:

Netto driftsresultat skal over tid være minimum 1,75 % av brutto driftsinntekter (ca. kr. 50 millioner).

Resultat 2019: -2 %.

Resultat 2020: -1,4 %

Resultat 2021: Ikke kjent, men sannsynligvis kring 0 %.

Mål 2:

Disposisjonsfondet skal over tid være 10 % av brutto driftsinntekter (ca. kr. 250 millioner).

Resultat 2019: 5,6 %.

Resultat 2020: 4,1 %

Resultat 2021: Ikke kjent, men sannsynligvis omkring 4 %.

Mål 3:

Netto lånegjeld skal over tid ikke overstige 75 % av brutto driftsinntekter, endret til

90 % i 2020.

Resultat 2019: 108 %

Resultat 2020: 119 %

Prognose 2025: 153 %

log for seg gode intensjoner, men planene har ikke blitt fulgt opp med budsjetter som kunne virkeliggjøre målene.

Og det skal vi være glade for. OM helsetjenestene hadde tvunget gjennom og fulgt budsjettene de siste årene hadde tjenestene vært enda mer kritikkverdige, - tross iherdig innsats fra de ansatte som møter de hjelpetrengende hver dag.

Nå har kommunen mål om å ha såkalt «dynamiske» måltall. De skal ta mer hensyn til endret situasjon fra år til år. Hvordan dette vil slå ut for det konkrete budsjettarbeidet er uklart for oss. Men tidligere måltall har ikke blitt fulgt og har derfor heller ikke hatt noen betydning som del av et styringsverktøy annet enn i politikerprat.

Rødts budsjettforslag omfordeler en del ressurser nedover i systemet, - mer til de pasientrettede tjenestene.

Vårt forslag innebærer å benytte en del av de ekstra kronene fra Støre-regjeringa til å styrke velferden, - ikke til å spare.

Norge har råd til god velferd !

Foto: Dreamstime

Uakseptable kuttforslag

Staten struper Lillehammer kommune. Nå sist ved barnevernsreformen som trer i kraft fra nyttår. Vi har fått ny regjering, men den vil ikke fullfinansiere denne reformen heller.

Kommunedirektøren har kommet med sitt budsjettforslag for 2022 hvor det blant annet skjæres ned i Hjemmetjenesten og i grunnskolen.

- Rødt støtter å gjenåpne seks korttidsplasser på Helsethuset, vårt lokale sykehjem. Det blir stadig flere eldre i kommunen vår. Vi lever heldigvis lengre enn før. I 2018 ble det vedtatt å utrede hvor mange sykehjemsplasser Lillehammer faktisk trenger framover. Det er ennå ikke gjort. Men vi har for få. Derfor må vi betale dagsbøter til sykehuset fordi kommunen ikke kan ta imot ferdigbehandlende pasienter.

- Rødt vil beholde antallet årsverk i hjemmetjenesten. De fleste eldre ønsker å bo hjemme så lenge som mulig. Da kan vi ikke fjerne hjelperne. Nedskjæring i

hel-
døgns omsorgsboliger (HDO) og bofellesskap er uaktuelt for oss.

- Rødt vil beholde sosiallærere, ekstra kontaktlærere, spesialpedagogisk hjelp i barnehagene, og vanlige lærerkrefter. Vi kan ikke skjære vekk flere stillinger i grunnskolen.

Det er foreslått å sette av 20 millioner til fond. Å redusere dette for å redde viktige kommunale tjenester er uproblematisk. Vårt forslag har likevel klart å unngå det.

Svekket tjenestetilbud i kommunene fører til at de som har råd til det etterspør private tjenester. Det er ikke en utvikling Rødt støtter opp om. Velferdssamfunnet vårt er bygd på offentlige helse- og velferdstjenester drevet i offentlig regi. Vi jobber for en videreføring av dette.

Inntektene i budsjettforslaget

Statens utarming av kommunesektoren.

Regjeringa vedtar stadig å gi kommunene nye oppgaver som ikke blir finansiert til fulle. Siste eksempel er barnevernreformen som trer i kraft i 2022. Støre-regjeringa endrer ikke på dette.

Ved å sultefore kommunene ender stadig større deler av vårt velferdssystem på private og kommersielle hender. Rødt ønsker en videreutvikling av det offentlige velferds-samfunnet, hvor pengene brukes til best mulig tjenester uten å gå til profitt for kapitalsterke grupper i inn- og utland

Eiendomsskatt

Eiendomsskatt er i utgangspunktet en usosial skatt som rammer med samme pengesum en minstepensjonist som en milliardær i en gammel enebolig. Salgsverdien bestemmer hvor stor eiendomsskatten blir helt uavhengig av inntekt.

Lillehammer hadde inntil 2020 et bunnfradrag på kr. 500.000. Dette ble vedtatt redusert til kr.250.000 for 2020 og ytterligere redusert til kr. 125.000 i 2021. Rødt er mot en slik reduksjon, som gjør denne skatten stadig mer usosial.

Vi vil beholde bunnfradraget på 2020-nivå, dvs med kr. 250.000. Det koster kr. 8 mill.

Utbytte Ikomm og Eidsiva (Innlandet Energi Holding AS)

Ikomm AS leverer IT-tjenester til blant annet Lillehammer kommune, som eier 51% av aksjene. Fra opprettelsen i 2003 har selskapet ikke betalt utbytte. Det begynner de med nå, ifølge utbytteplanen deres.

Eidsiva har planlagt økt utbytte på grunn av de ekstreme strømprisene i høst. Vi foreslår ikke å endre Kommunedirektørens prognose, men vi følger med på utviklingen av strømprisene og derigjennom overskudd i strømproduksjonen.

Så lenge markedet får fritt spillerom med strømprisene må Lillehammer som eier gå inn for at størst mulig del av overskuddet kommer tilbake til befolkningen gjennom utbytte til offentlig sektor.

Salg av eiendommer

Kommunedirektøren foreslo i budsjettet for 2021 å selge eiendommer for kr. 50 – 60 millioner, inkludert Ekrom skole for kr. 30 – 40 mill. Dette skal gjøres i planperioden fram til 2024.

Vi bør se dette i sammenheng med kommunens gjeldsbelastning hvor minimumsavdrag har blitt benyttet for å redusere avdragene mest mulig. Kommunedirektøren skrev i fjor:

«Økte renter og minimumsavdrag vil fortrenge andre velferdstjenester i driftsbudsjettet. Den negative situasjonen vil bli ytterligere forverret med et høyere rentenivå.»

Rødt mener at kapitalinntektene fra salg av eiendom bør brukes til å endre avdrag på lån for å frigjøre oss fra den tvangstrøya som systemet med minimumsavdrag er.

Vi mener også at det bør gjøres en gjennomgang av kommunens eiendommer og vurdere om ytterligere salg er hensiktsmessig. Tjener de kommunens formål?

Ordførerlønna

Våre politikere bør etter Rødts mening ikke tjene mer enn det som er normal årslønn ellers i Norge. Vi foreslår derfor, spesielt i dagens økonomiske situasjon, å redusere ordførerens godtgjørelse ned til 8G, dvs fra kr. 987.997 til kr. 851.192. Alle andre møtegodtgjørelser i Lillehammer regnes ut fra ordførerens godtgjøring. En nedjustering av denne vil derfor gi en innsparing i budsjettet på totalt kr. 1 mill.

Hvorfor bry seg om hva politikerne tjener ?

For di politikk handler om å prioritere. En krone mer i lønn betyr en krone mindre til noe annet. I et kommunebudsjett hvor velferdstjenester er trua av nedlegging fordi det mangler et par hundre tusen kan man ikke ta ordførerlønna ut av regnestykket. Etter flere år med osthøvelkutt i statlig forvaltning og underfinansiering av kommunene er det trange budsjetter i mange kommuner. Hvis man først må kutte, hvorfor ikke kutte i egen lønn før man kutter i tilbudet til andre?

Fond

Kommunedirektøren foreslår å avsette 20 millioner kroner til disposisjonsfond i 2022, altså planlegge for et overskudd i drifta på kr. 20 mill. (Disposisjonsfondet ble redusert fra 124 millioner kroner i 2019 til ca. 85 millioner kroner i 2020. Ytterligere reduksjon ventes for 2021.)

Samtidig foreslår han å skjære ned på svært viktige deler av vårt helse- og velferdstilbud, for barn, unge, voksne og gamle.

Fond er ment å være et gode i vanskelige tider. KS mener at en kommune ideelt sett bør ha et disposisjonsfond på 10 % av brutto driftsinntekter. For Lillehammer ville det betydd omkring 250 millioner kroner. Ved inngangen til 2021 var fondet altså på ca. 85 millioner kroner.

Lillehammer har gjort KS sin holdning til sin. Men dette er hvert år en politisk prioritering. Er det viktigere i år å bygge opp fond, eller er det viktigere å opprettholde helse- og velferdstilbudet i størst mulig grad?

Rødt mener vi skal opprettholde tjenestetilbudet !

Balanse 24

Kommunen har også startet et samarbeid med KS Konsult med omforming av kommunens driftsmåter som mål, prosjektet kalt Balanse 24.

Enhver omorganisering krever ressurser. For å oppnå målsettingene med reformarbeidet, og den såkalte

«mestringsmodellen» i Helse- og Velferdssektoren, er det lite lurt å samtidig redusere de økonomiske rammene.

Rødt foreslår å ikke redusere bemanningen i sektoren, og vil heller ikke stryke de midlene som er tenkt avsatt spesielt for «tiltak for å innføre Mestringsmodellen». Innføring av Mestringsmodellen har stått på planen i alle år siden 2009 (!). Det ugreie er at den ikke er gjennomført for lenge siden.

Balanse 24 ser ut til å være en god plan og det er lagt opp til et grundig arbeid i alle sektorer og tjenesteområde. En god plan forutsetter god gjennomføring for å bli vellykket. En god gjennomføring forutsetter involvering fra de ansatte på alle nivåer - ikke kun administrasjon og ledelsesnivå. Det er de ansatte som kjenner hvor skoen trykker, og hvor det finnes muligheter både til effektivisering og utvikling.

Ikke akkurat mangel på helsestoff i GD

På veg hjem med kunst
men alle får hjelp
 SYKEPLEIER LISBET (42): -Vi presses hardere enn før, men alle får hjelp.
 HJEMMETJENESTEN: 55 ansatte skal vakk innen hel og velferd i Lillehammer kommune. Ingen annen sektor opplever større kutt. Samtidig blir de eldre over 80 stadig flere. **SIDE 4 OG 5**

Varsko om lege-mangel
 MANGLER SØKERE: Situasjonen er alvorlig, mener lege Frode Osterting i Lillehammer. Han er en av de få legene i kommunen som har sagt opp stillingen. Nå advarer kommunen om å bli uten et legebrev. Det er ikke en krise for vi ikke klare å løse det, sier kommunalsjef Berit Tronstad. **SIDE 2 (LEDER), 4-5**

- Dette vil uten tvil gå utover brukerne
 Ansatte reagerer på kuttforslag.
 Kommunalsjef Berit Tronstad har foreslått å kutte 65 stillinger i helse- og velferdssektoren. Dette vil uten tvil gå utover brukerne, mener ansatte i sektoren. **SIDE 2 (LEDER), 4-5**

Blir kasteballer når de skrives ut
 VERKEN SYKEHUSET ELLER KOMMUNEN VIL TA ANSVARET.
 EKSTRA DØGN: Histi i de har pasienter fra Lillehammer kommune hatt 65 ekstra leggedøgn ved sykehuset. Kommunen må ha et tilbud klart til dem når de skrives ut, krever sykehuset. Nå, da skrives ut for de er ferdigbehandlet, sparer Lillehammer kommune. **SIDE 2 (LEDER), 4-5**

Nå frykter de ansatte nedskjæringer
 Demens-kollektivet fikk økte ressurser og positiv utvikling.
 Demens-kollektivet i Lillehammer har fått økte ressurser og positiv utvikling. Men ansatte frykter nedskjæringer i andre sektorer. **SIDE 2 (LEDER), 4-5**

Sektor helse og velferd

Våre endringsforslag til budsjettforslaget for Helse- og Velferdssektoren baserer seg på en annen virkelighetsbeskrivelse enn den vi hele tida får beskrevet fra administrasjonens ledelse. Vi legger vekt på hva ansatte, pasienter og pårørende forteller oss.

Derfor er det umulig for oss å støtte forslag om å redusere stillinger i helse og velferd samtidig som alle demografiske signaler, hjelpebehovene og planverk tilsier det motsatte.

Tidligere vedtak om å utrede behovene for nye heldøgns omsorgs- og Helsehusplasser må gjennomføres og resultatet må legges inn i investeringsplanene videre, også ut over fireårs-planene som er lagt fram.

I 2018 ble kommunedelplanen fra 2009 erstattet av ny kommunedelplan helse og omsorg 2018-2028. Den videreførte plan fra 2009 og hadde tittel «*Mestring hele livet*».

I Styringsdokument 2021-2024 står det som målsetting: «*Flere må få muligheten til å bo hjemme lengre og det må satses målrettet på velferdsteknologi og digitalisering.*»

Det sies videre:

«*For å nå denne målsettingen om bærekraftige og framtidsretta tjenester skal sektor helse og velferd innføre en mestringsmodell.*»

Mestringsmodellen ble vedtatt allerede i 2009 og videreføres blant annet i 2018. Nå er det bevilget midler for å «iverksette» denne modellen. Det er betimelig å spørre om planer som politikere vedtar bare blir lagt i en skuff.

Alle gode intensjoner i styringsdokumentet om utviklingen av Helse- og Velferdssektoren blir gjort til skamme i budsjettforslaget. Hjemmetjenesten skal skjæres ytterligere ned samtidig som deres tjenester blir etterspurt av stadig flere. Dette kan vi ikke være med på.

Gamle svar på nye utfordringer er derfor uakseptabelt:

-Helsetjenestene trenger ikke færre årsverk. Demo

grafien og antall eldre framover viser tvert om.

2009: Omstilling til mestring, omorganisering
2016: Omstilling til mestring, rasering av tjenestene
2018: Omstilling til Mestring, omorganisering
2021: Omstilling til mestring, omorganisering og rasering
2022: Omstilling til mestring, ????

Mangelen på helsearbeidere er og vil fortsette å være prekær. Dette er synliggjort i eksisterende planer.

- Helsetjenesten trenger ikke færre sengeplasser. Planverket viser at det er et økende behov for syke hjemsplasser, både lang- og korttids. Det er ikke bærekraftig å redusere antall **institusjonsplasser**.

Rødt har følgende forslag for Sektor helse og velferd:

Legehelsestjenester

Ingen endringsforslag

Miljøbehandling/Meierigården.

I tråd med tidligere års kommunestyrevedtak er Meierigården en av de få tjenestene i sektor helse og velferd hvor mestringsmodellen faktisk er tatt i bruk. Til tross for at det er vanskelig å måle resultater av godt forebyggende arbeid, er det mange tilbakemeldinger som sier at dette er et godt tilbud.

Rødt er imot at slike gode lavterskeltilbud skal forringes.

Rødt vil derfor gå mot et nedskjæring i drifta på kr. 237.000.

Rødt forventer at erfaringene og metodikken fra Meierigården blir brukt også i andre tjenester.

Budsjett 2022

Kommunedirektørens forslag
Innsparingsforslag fjernes

5 954 000
237 000

Rødts forslag

6 191 000

Hjemmetjenesten

Den klare målsettingen om at kommunens innbyggere skal bo hjemme så lenge som mulig. Økt grunnbemannning og heltidskultur er en riktig vei å gå. Skal man lykkes er det ikke grunnlag for å gi mindre ressurser.

I arbeidet med Mestringsstrategien må hele tjenesteområdet involveres, men dette arbeidet tildeles ikke egne ressurser, men styres fra tjenesteområdets egne krefter. Vi overfører også fire millioner fra Tildelingsenheten for å få saksbehandlingen så nær pasientene at nåværende dobbeltarbeid kan fjernes. Dette er altså også et effektiviserings-tiltak hvor administrasjonen i kommunen skrumpes.

Rødt forventer at Sektor Helse og Velferd frambringer tall som sier noe om gevinstrealisering av:

- Mestringsstrategien
- Omorganiseringen gjennomført fra 1.2.2021
- Avsluttet bruk av vikarbyrå.

Budsjett 2022

Kommunedirektørens forslag	185 602 000
Intet nedtak Gartnerhagen HDO	2 425 000
Intet nedtak Gartnerhagen bokollektiv	1 755 000
Overføring fra TO Tildeling	4 000 000
Rødts forslag	193 782 000

Tilrettelagte tjenester

Tjenestene står overfor store utfordringer både når det gjelder økende antall brukere og framtidig struktur på arbeidet. Endringer i tjenesteyting i forhold til aktivitet- og sysselsetting vil også inn i 2022 kreve ressurser.

Rødt vil derfor gå mot en reduksjon av aktiviteten.

Rødt forventer at sektor helse og velferd kan frambringe tall som sier noe om gevinstrealisering av Mestringsstrategien.

Budsjett 2022

Kommunedirektørens forslag	203 572 000
Beholde midler til Heltidskultur	600 000
Beholde midler til Gruppetilbud	500 000
Overføring fra TO Tildeling	4 000 000
Rødts forslag	208 672 000

Tildelingsenheten

Skille mellom forvaltning og drift i form av et eget tjenesteområde er en overleving fra Lillehammer kommunes satsing på New Public Management (NPM). I budsjettbehandlingen for 2020 ble følgende vedtak fattet:

«Tildelingsenheten omorganiseres og skal vurderes underlagt tjenesteområdene i helse og velferd.»

Dette har ikke blitt gjennomført, og vi foreslår å gjennomføre dette i 2022.

Rødt mener at tiden er overmoden for å avslutte New Public Management-tenkingen i Lillehammer kommune og at dette er vesentlig for å kunne lykkes med en Mestringsstrategi hvor veien til tjenester går gjennom tjeneste-

ne og ikke et forvaltningskontor hvor du må «kvalifisere» til tjenester.

Rødt vil derfor også i år foreslå å legge ned tjenesteområdet Tildeling, overføre 30 % av ressursene til andre tjenesteområder i helse og velferd og overføre 17 millioner til Fagavdeling Helse, for å overta de oppgavene som ikke naturlig faller inn under Hjemmetjenesten, Tilrettelagte Tjenester eller Helsehuset.

Samhandlingsreformen videreføres f.eks. i Fagavdelingen.

Budsjett 2022

Kommunedirektørens forslag	42 111 000
Overføre til andre tjenester	-12 000 000
Innsparing helheten	-13 000 000
Ikke redusere omsorgslønn	200 000
Overføring til Fagavd. Helse	17 311 000

Kommunedirektøren fordeler oppgavene fra gamle TO Tildeling til de andre TO-ene, inkludert overføring av midler til Fagavdeling for å betale dagbøter for utskrivningsklare pasienter fra Lillehammer sykehus.

Psykisk helse og rus.

Sitat fra beskrivelsen av tjenesteområdet:

«Psykisk helse og rusproblemer er en av de største levekårsutfordringene i samfunnet og er en **sentral årsak**

til sosial ulik-

het. Mange i målgruppen står utenfor arbeidslivet, har **dårligere bo- og leveforhold** i tillegg til en **betydelig risiko for mange livsstilssykdommer**. Tjenester til mennesker med psykiske problemer og/eller rusproblemer er fortsatt i jevn vekst og etterspørres i større grad enn tidligere. **Økningen det siste året har vært større enn hva vi har sett tidligere år.**» (Rødts uthevinger)

Tjenesten har hatt en ekstrem økning i antall henvendelsen i 2021 og må ta hånd om disse.

Budsjett 2022

Rådmannens forslag	48 781 000
Reversere kutt i vikarbudsjett	400 000
Rødt sitt budsjett forslag	49 181 000

Lillehammer helsehus

Rødt gikk i fjor inn for å beholde alle korttidsplassene, men seks av dem ble likevel nedlagt. Nå er de gjenopprettet og lagt inn igjen i budsjettet. Antallet pasienter med

behov for kort- og langtidsplasser på Helsehuset vil øke framover. Da er det meningsløst å ta ned antallet senger.

Det må også gjennomføres en tidligere vedtatt utredning av behovet for sengeplasser for årene framover. Hvor mange flere plasser trengs? Det er antydning kanskje tilsvarende to nye Helsehus. Dette er svært viktig for all planlegging framover.

Rødt forventer at sektor helse og velferd i forhold til Helsehuset kan frambringe tall som sier noe om gevinstrealisering av:

- Mestringsstrategien
- Velferdsteknologi
- Avsluttet bruk av vikarbyrå.

Budsjett 2022	
Kommunedirektørens forslag	161 123 000
Ikke frysing av 20% ved legeavdelingen	250 000
Overføring fra TO Tildeling	4 000 000
Rødt sitt budsjettforslag	165 373 000

Lillehammer rehabiliteringssenter

I alle statlige meldinger og føringer er rehabilitering i en

nøkkelposisjon for å lykkes i mestringsstrategier.

Rødt øker støtten til reduserte egenandelen med samme beløp som ble fjernet i fjor.

Budsjett 2022

Kommunedirektørens forslag	24 193 000
Ikke kutt i egenandel tekn.hjelpem. og fysio	50 000
Rødts forslag	24 243 050

Fagavdeling Helse og Velferd

Avdelingen har vokst uforholdsmessig mye og må reduseres. Her må det i 2022 gjennomføres en gjennomgang med sikte på slanking. Sektoren trenger utvikling, men ikke ved å utvide i toppen mens stillinger fjernes i pasientbehandlingen.

Rødt foreslår derfor en helhetlig gjennomgang av Fagavdelingen med sikte på å slanke tjenesteområdet ned til det nødvendige.

Samtidig foreslår vi å overføre de midlene fra TO Tildeling (som vi foreslår å legge ned) som ikke naturlig ligger innunder TOene Hjemmetjenesten, Helsehuset og Tilrettelagte Tjenester.

Oppsummering av Rødts forslag til endringer på budsjett 2022 for Sektor Helse og Velferd

Budsjett 2022	Kommunedirektørens forslag	Rødts forslag	Differanse
Miljøbehandling	5 954 000	6 191 000	+ 237 000
Hjemmetjenesten	185 602 000	193 782 000	+ 8 180 000
Tilrettelagte tjenester	203 572 000	208 672 000	+ 5 100 000
Tildelingsenheten	42 111 000	0	- 42 111 000
Psykisk helse og Rus	48 781 000	49 181 000	+ 400 000
Lillehammer Helsehus	161 123 000	165 373 000	+ 4 250 000
Lillehammer Rehabiliteringssenter	24 193 000	24 243 000	+ 50 000
Fagavdeling Helse og Velferd	17 929 000	35 365 000	+ 17 436 000
Legehelsestjenester	48 759 000	48 759 000	0
Sektor Helse og Velferd	738 024 000	731 566 000	- 6 458 000

Sektor By- og Samfunnsutvikling

Veg og trafikk

Rødts endringsforslag her dreier seg kun om å ikke akseptere ytterligere kutt i vedlikehold av veg. Kommunen har et stort etterslep på vedlikehold både av bygg, veg og annen eiendom som ikke bør få utvikle seg videre.

Budsjett 2022

Kommunedirektørens forslag 31 205 000
Redusert drift og vedl.hold veg og 300 000

Rødts forslag 31 505 000

Eiendom

Rødt ønsker ikke å redusere renhold og vaktmestertjenester. Dette trengs i aller høyeste grad, og vi ønsker heller ikke å legge til rette for en seinere privatisering av tjenesten på grunn av manglende kommunalt tilbud. Derfor går vi mot innsparing her.

Rødt har også i mange tidligere sammenhenger markert seg mot å bevilge kr. 400.000 til forprosjekt om ny kunsthall forkunstmuseet, og en ombygging av Stortorget. Vi er

verken mot kunsthall eller ombygging av Stortorget, men er klare på at dette ikke ligger innenfor kommunens muligheter å delta i verken nå eller i åra som kommer. Å bevilge penger til et forprosjekt er derfor uten hensikt. Om andre parter ønsker å stå for denne utbyggingen vil vi selvfølgelig støtte at kommunen stiller seg velvillige, - men uten penger.

Budsjett 2022

Kommunedirektørens forslag 128 072 000

Gjennomgang av renholdsplaner 600 000
/reduert tjenestekjøp 400 000
Redusert vedlikehold

Vakanse vaktmester LHH, 350 000
transporttjenester, utkjøring mat
Utvikling av Kunsthall/Stortorget - 400 000

Rødts forslag 129 022 000

Oppsummering av Rødts forslag til endringer på budsjett 2022 for Sektor By- og samfunn

Budsjett 2022	Kommunedirektørens forslag	Rødts forslag	Differanse
Veg og Trafikk	31 205 000	31 505 000	+ 300 000
Eiendom	128 072 000	129 022 000	+ 950 000
Sektor By- og Samfunnsutvikling	159 277 000	160 527 000	+ 1 250 000

Foto:Egersund kommune

Sektor Oppvekst, Utdanning og Kultur

Barnevern

Her har kommunedirektøren foreslått å redusere kostnadene for barn som bor utenfor hjemmet med begrunnelse av Lillehammer betaler mer enn sammenliknbare kommuner for slike tjenester. Rødt mener at en slik innsparing bør vises i praksis før nedskjæringer i budsjettet gjøres. Vi vet at det er vanskelig å skaffe kvalifiserte voksne til slike oppgaver. Derfor er vi mot å spare en halv million på dette før vi ser at det faktisk går an.

Budsjett 2022

Kommunedirektørens forslag	64 950 000
Redusere utgifter til barn som bor utenfor hjemmet	500 000
Rødts forslag	65 450 000

Grunnskole

Kommunedirektøren foreslår å skjære vekk stillinger i grunnskolen for 4,1 millioner. Det opplyses at det er opp til hver rektor å kutte der hen finner det best.

Med en lærernorm hvor skolene i hovedsak ligger akkurat på norm, er det ikke ønskelig å kutte flere stillinger. Det er også fare for at stillingskutt vil gå ut over sosialarbeidere, som har vist seg svært nyttige for skolene.

Rødt går derfor mot disse kuttene.

Det er også foreslått ytterligere kutt i innkjøp av læremidler med en million. Skolene har i dag gamle og til dels utdaterte læremidler. Å kutte mer i innkjøp av nye vil ikke være forsvarlig og vil forringe undervisningsmulighetene. Rødt støtter ikke et slikt kutt.

Budsjett 2022

Kommunedirektørens forslag	276 644 000
Reduksjon i ikke undervisningsrettede årsverk	1 145 000
Generell reduksjon, stillinger ol.	3 000 000
Nye læremidler	1 000 000
Rødts forslag	281 789 000

Kultur og fritid

Rødt støtter ikke noen økning i egenbetaling ved kulturskolen, eller reduksjon i innkjøpene ved Lillehammer bibliotek. Dette er kulturinstitusjoner som er mye brukt og som bør gjøre det mulig, uavhengig av personlig økonomi, å delta i disse delene av kulturlivet.

Budsjett 2022

Kommunedirektørens forslag	29 944 000
Økt elevbetaling, Lillehammer kulturskole	110 000
Reduksjon innkjøp av bøker, Lillehammer bibliotek	55 000
Planlegging byjubileum	- 200 000
Rødts forslag	29 909 000

NAV

Kommunedirektøren foreslår å redusere beløpet bevilget til økonomisk sosialhjelp med vel en million. I dagens situasjon, hvor stadig nye korona-typer gjør framtida for en del arbeidstakere og andre mer usikker, mener vi det ikke er riktig å planlegge for at ikke utgiftene til økonomisk sosialhjelp vil kunne øke. Derfor er vi mot dette kuttforlaget.

Budsjett 2022

Kommunedirektørens forslag	55 460 000
Personytelser (økonomisk sosialhjelp)	1 085 000
Rødts forslag	56 545 000

Oppsummering av Rødts forslag til endringer på budsjett 2022 for Oppvekst, Utdanning og kultur

Budsjett 2022	Kommunedirektørens forslag	Rødts forslag	Differanse
Barnevern	64 950 000	65 450 000	+ 500 000
Grunnskole	276 644 000	281 789 000	+5 145 000
Kultur	29 944 000	29 909 000	- 35 000
NAV	55 460 000	56 545 000	+1 085 000
Sektor Oppvekst, Utd. Og Kultur	426 998 000	433 693 000	+6 695 000

Fagenheter, stab og andre/annet

Rødt mener at **politisk virksomhet** ikke skal være en karriereveg som kan ønske seg av økonomiske grunner. Politisk arbeid skal belønnes med vanlige inntekter. Derfor foreslår Rødt hvert år å redusere ordfører-lønna. Den bestemmer også andre politikeres godtgjørelser. Ved å redusere ordførerlønna til 8G vil kommunen kunne spare 1 million.

Vi ønsker også å ha kommunestyremøtene på kveldstid. Det vil gi en innsparing på 500 tusen. Alle ble valgt med møter på kveldstid. Det er ulemper for noen og fordeler for andre, men vi mener innsparinga er verdt det.

Det er, som vanlig, foreslått bevilgning til **Olympiaparken** med 14,5 millioner. I november 2020 mottok Olympiaparken et ekstraordinært tilskudd fra Lillehammer kommune på 1,5 millioner på grunn av manglende koronastøtte fra staten. Senere mottok Olympiaparken likevel koronastøtte på omkring 10 millioner. Vi mener det da er rimelig at vi avkorter støtten i 2022 med samme beløp.

Eiendomsskatten er en usosial skatt som rammer fattig og rik uavhengig av inntekt. Vi mener et høyt bunnfradrag vil kunne dempe de usosiale konsekvensene av denne

skatten. Lillehammer hadde tidligere et bunnfradrag på kr. 500 000 som nå i to omganger er redusert til kr. 125 000. Vi foreslår å øke bunnfradraget til 2020-nivå, - til kr. 250 000. Det koster kommunen 8 millioner.

Budsjett 2022	
Kommunedirektørens forslag	7 448 000
Redusert politikerlønn/ møtegodtgj., ordf.lønn fra 987.997,- til 8G: 851.192,-	-1 000 000
Innføring av kveldsmøter, 8 av 10	-500 000
Rødts forslag	5 948 000

Annet

Redusert tilskudd Olympiaparken	-1 500 000
Økt bunnfradrag eiendomsskatt	8 000 000

Investeringer

Rødt støtter hovedprinsippene kommunedirektøren legger fram for arbeidet med investeringer i årene som kommer

De prinsippene tilsier en svært stram prioritering av midler. Kommunens mål om at gjelda ikke skal overstige 90 % (økt fra 75 %) av brutto driftsinntekter er ikke tatt hensyn til i den eksisterende planen. Prognosene sier at denne graden vil øke til 153 % i 2025. Det går altså i feil retning. Med økt lånerente vil dette få stadig større negativ påvirkning på kommunens muligheter til å utvikle velferdstjenestene.

Dette er bakgrunnen for at Rødt er svært tilbakeholdne med å støtte nye investeringer.

For eksempel har diskusjonen om Kunsthall på Stortorget satt investeringsviljen på dagsorden. Rødt kan ikke,

uansett hvor glade vi er i kunst og vårt flotte kunstmuseum, støtte at kommunale midler skal brukes her.

Hovedspørsmålet Lillehammer står overfor er om planen om å begrense videre låneopptak skal følges eller om den blir nok en plan med fine ord som ikke blir fulgt i praksis. Det er ikke uten grunn at kommunedirektøren skriver følgende budsjettdokumentet sitt:

«Det er risiko for at en kombinasjon av høy gjeld og lite økonomisk handlingsrom gjør at kommunen ikke vil klare å håndtere gjelden på kort og lang sikt uten at det får konsekvenser for tjenestetilbudet for nåværende og framtidige innbyggere.»

Må bli bilfritt: Stortorget. Foto: Egil Martin Kurdol.

Oppsummering helheten:

Forslag til endringer fra Kommunedirektørens forslag:

Fra sektorene:

Sektor Helse og Velferd	- 6 458 000
Sektor By- og Samfunnsutvikling	+1 250 000
Sektor Oppvekst, Utdanning og Kultur	+6 695 000

Fra Fagenheter og andre:

Politisk virksomhet	- 1 500 000
Tilskudd Olympiaparken	- 1 500 000
Eiendomsskatt, økt bunnfradrag	+ 8 000 000

Merkostnad ift Kommunedirektørens forslag (reduisert avsetning til disposisjonsfond)	+ 6 487 000
---	--------------------

Avsetning til disposisjonsfond ifølge Rådts budsjettforslag	22 243 000
--	-------------------

Verbalforslag

(Forslag som ikke har direkte påvirkning på budsjettet)

- Det må gjøres en evaluering av at stadig mer av drifts- og vedlikeholdsoppgaver innen veg og bygg settes ut til private. Når en tredel av kommunens utgifter går til kjøp av varer og tjenester fra private bør økonomien i dette jevnlig evalueres. Det må vurderes om det er mer økonomisk bærekraftig at flere drifts- og vedlikeholdsoppgaver kan utføres av egne ansatte. Ikke minst på bakgrunn av at flere av kommunens leverandører er firma uten tariff avtale.
- Det skal legges fram en gjennomgang av Fagavdeling Helse/Velferd for kommunestyret, med mål om slanking av tenesteområdet.
- Administrasjonsutvalget er et viktig organ hvor arbeidsgiver og arbeidstakere møtes. Dette lovpålagte organet har ikke vært i funksjon i inneværende valgperiode, og må komme igang. Ordfører pålegges å innkalle til møte og invitere de tillitsvalgte til å komme med saken til organet.
- Lillehammer er en relativt stor eier i kraftsektoren. Nå er kraftmarkedet liberalisert og totalt markedsstyrt. Så lenge det vedvarer må ordføreren jobbe for at økt overskudd fra kraftsektoren i størst mulig grad tilfaller offentlige eiere.
- Det skal gjøres en gjennomgang og vurdering av kommunens forhold til Jorekstad Fritidsbad AS, fordeler/ulempes ved dagens finansiering/tilskudd/priser. Formålet er å gjøre en god vurdering av om kommunen fortsatt skal tilføre Jorekstad midler som rene tilskudd, som varekjøp eller annet.
- Det skal legges fram en sak før sommeren 2022 om å åpne for partienes bruk av møterom på kveldstid også ut over forberedelser til kommunale møter. Slike møter skal ikke innebære tilleggstjenester for kommunens administrasjon, og dermed ingen utgifter verken for kommunen eller partiene.

Se også Rødts alternative statsbudsjett.

roedt.no

